

Katedra i Zakład Radiologii Lekarskiej i Radiodiagnostyki w Zabrze

Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach

- STRONA GŁÓWNA
- DLA PACJENTÓW
- DLA STUDENTÓW
- NAUKA
- KONTAKT
- LOGOWANIE

- ✓ INFORMACJE PODSTAWOWE
- ✓ ZAKRES DZIAŁALNOŚCI
- ✓ STRUKTURA ORGANIZACYJNA
- ✓ ŻYCIE KATEDRY ...
- ✓ NASZA KADRA
- ✓ HISTORIA
- ✓ GALERIA
- ✓ LINKI

[Strona główna](#) ▶ [Historia](#)

Historia Katedry i Zakładu Radiologii w Zabrzu

I Kat. i Zakł. Radiologii Lekarskiej rozpoczęła działalność w październiku 1951. Początkowo była zlokalizowana w dotychczasowej Pracowni Radiologicznej Klin. Chirurgicznej. Następnie usytuowano ją w budynku I Klin. Chorób Wewnętrznych w Zabrzu przy ul. 3 Maja, gdzie przydzielono jej 16 pokoi. Pierwszym kier. zakładu był prof. nadzw. dr n. med. Stanisław Januszkiewicz. W celu odciążenia Zakł. Radiologii w prowadzeniu działalności usługowej powołano Zakł. Diagnostyczny Rentgenowski (marzec 1954). Kierownikiem zakładu został asystent Zakład Radiologii lek. Kazimierz Kaźmierczak. Wobec konieczności przeprowadzenia remontu, Zakład Radiologii przeniesiono tymczasowo do pomieszczeń w trzech budynkach PSK-1. Okres remontu (1959-62) był szczególnie trudny dla pracowników Kat. i Zakł. Radiologii. Gabinet rentgeno-diagnostyczne rozmieszczone były w różnych miejscach, odczuwano brak pomieszczeń do zajęć dydaktycznych. Mimo tej sytuacji prowadzono normalną działalność. Jesienią 1962 Katedrę Radiologii przeniesiono do wyremontowanego budynku. Po dokonaniu pewnych adaptacji otrzymano w sumie 20 pokoi, w tym 5 dla pracowników rentgeno-diagnostycznych. Użytko sala seminarjalna na 60-80 osób, drugą na 50 osób oraz pomieszczenie na archiwum naukowe.

Dn. 1 I 1962 r. kierownikiem Kat. i Zakł. Radiologii został dr n. med. (prof. nadz. od 1973 r.) Bohdan Romanowski. Po jego przejściu na emeryturę (1979 r.), obowiązki kier. pełniła dr n. med. Aleksandra Wąsowicz-Bober, a od 1992 r. kier. jest prof. dr hab. n. med. Józef Dobrowolski.

W latach pięćdziesiątych wobec niewystarczającego wyposażenia zakładu zakupiono kilka aparatów rentgenowskich, które w znacznym stopniu rozszerzyły zakres pracy usługowej i naukowej. W 1972 r. wymieniono dwa przestarzałe aparaty na nowoczesne produkcji Philips: Neurodiagnost i Diagnost-62. Ponadto zakład posiadał aparaty: TUR-D-700 z selenowymi prostownikami, TUR-D-1000, Muxler DA-400, 4-wentylowy Philips, półfalowy Fisher 100 mA oraz 2 aparaty XD-7. Wyrazem modernizacji sprzętu radiologicznego były: monitory telewizyjne przy trzech aparatach rentgenowskich, nowoczesny seniograf umożliwiający wykonywanie 6 zdjęć na sekundę, kamery do zdjęć 70 mm. Od niedawna zakład posiada: tomograf komputerowy „Somatom AR” (firmy Siemens), aparat usg Combison 410 oraz Scanline 96400 do cyfrowej archiwizacji obrazów. Jednym z pierwszych zadań było podniesienie kwalifikacji zatrudnionych w zakładzie asystentów i skompletowanie potrzebnej aparatury. Nieprzerwanie od początku lat pięćdziesiątych prowadzone jest szkolenie studentów. Początkowo zajęcia objęły studentów IV r. medycyny i IV r. stomatologii. Ponadto przeprowadzono badania radiologiczne dla mieszkańców Zabrza i okolic. W pierwszych miesiącach organizacji kierownik i ówczesny adiunkt wykonywali ok. 80 badań dziennie, w tym ok. 25 badań pokarmowego oraz kilkadziesiąt opisów zdjęć. Użytkanie aparatu typu Tuto-Stabilivolt zapoczątkowało rentgenoterapię. Równolegle rozwijała się działalność naukowa. Od listopada 1952 odbywały się regularnie zebrania naukowe, w których uczestniczyli radiolodzy spoza zakładu.

Pierwszymi pracownikami zakładu byli: prof. nadzw. dr med. Stanisław Januszkiewicz, ad. dr n. med. Władysław Jasiński, st. as. Bohdan Romanowski i asystenci: Róża Opolska-Głowacka i Kazimierz Kaźmierczak. W 1996 r. na etatach naukowo-dydaktycznych zatrudnionych było 10 osób. Od początku istnienia zakładu 15 pracowników uzyskało st. doktora, 4 osoby st. doktora habilitowanego i 3 osoby tytuł profesora nauk medycznych. Szczególną aktywność pracownicy Kat. i Zakł. Radiologii wykazują w pracy lekarskich towarzystw naukowych. Prof. Bohdan Romanowski i prof. Józef Dobrowolski w 1960-70 pełnili wielokrotnie funkcję przewod. Kola Śl. Pol. Lekarskiego Tow. Radiologicznego. Niezależnie od tego prof. Bohdan Romanowski był w tym czasie czł. Europejskiego Tow. Radiologów. Szesnaście pracowników katedry odbyło staż zagraniczny w placówkach naukowych w Danii, Szwajcarii, Francji i Niemczech. Podjęte badania dotyczyły radiologii pediatrycznej: optymalizacji doboru badań obrazujących narządy w rozpoznawaniu następstw łagodnych urazów jamy brzusznej; szczególnym uwzględnieniem rozpoznania pęknięcia wątroby, zagadnień występowania zespołu wydłużonego jelita grubego; dzieci z nawracającymi bólami brzucha i opracowania własnego współczynnika ułatwiającego rozpoznanie choroby rozpoznanie torbieli zewnątrzotworowych dróg żółciowych, wprowadzenia własnej metody cewników dla uniknięcia powikłań w kataterizacji dużych naczyń, stosowanej do celów leczniczych. I Kat. Radiologii była pierwszym ośrodkiem w kraju, w którym badano wpływ wypłnienia jelita grubego płynem na poprawę czytelności badania ultradźwiękowego jamy brzusznej u dorosłych i dzieci. Wyniki tych prac opublikowano na Międzynarodowym Sympozjum Gastroenterologii Dziecięcej w Rzeszowie (1991 r.). Badania naukowe związane są z wykorzystaniem tomografii komputerowej do rozpoznawania śródmiąższowych chorób płuc oraz właściwego doboru badań w monitorowaniu chorych na raka tarczycy. Przedmiotem prac naukowych katedry są zagadnienia radiologii interwencyjnej i pediatrycznej. Rozszerzono prace nad zagadnieniem obrazowania narządów miedzy innymi badania ultrasonograficznego. Do największych osiągnięć z zakresu radiologii interwencyjnej należą prace dotyczące jej roli w rozpoznawaniu żółtaczki zaporowej oraz wykorzystanie metody przeszukowego drenażu dróg żółciowych. Był on stosowany jako przygotowanie do leczenia operacyjnego, w przypadku długotrwałej i wysokiej cholestemii oraz u chorych z nieoperacyjnym rakiem trzustki i dróg żółciowych. Opracowano metodę oceny funkcji komórki wątrobowej oraz współczynnik w metodzie planigraficznego oznaczania ciśnienia tętniowego w podstawie przegładowego zdjęcia klatki piersiowej. Podstawowymi technikami badawczymi stosowanymi w zakładzie są: metody radiologii konwencjonalnej, ultrasonografia, badania czynnościowe, tomografia komputerowa. Publikowany dorobek naukowy pracowników katedry stanowią prace i publikacje w liczbie ponad 500 nt. diagnostyki metodą obrazowania narządów. Do najcenniejszych wydawnictw ostatnich lat należą: Skrzyszewski S., Dobrowolski J.: Badanie ultradźwiękowe i cholangiografia przeszukowa w rozpoznawaniu patomechanizmów żółtaczki zaporowej. „Polski Tygodnik Lekarski” 1985, 40, 30, 837-840; Zwalczanie cholestazy żółtaczki mechanicznej z zastosowaniem przeszukowego i przewątrobowego dojścia do dróg żółciowych. (Aut.) S. Skrzyszewski, J. Dobrowolski, K. Czajewski, M. Martula. „Polski Przegląd Chirurgiczny” 1985, 57, 7, 592-601; Grzanka P., Dobrowolski J., Dzielicki J.: Wypłnienie płynem dolnego odcinka jelita grubego jako czynnik ułatwiający rozpoznanie badaniem ultradźwiękowym zmian zapalnych zatoki Douglasa u dzieci. (W) IV Zjazd Sekcji Ultradźwiękowej Polskiego Lekarskiego Towarzystwa Radiologicznego, Warszawa 13-16 IX 1990, s. 102. Śl. Tow. Radiologów zorganizowało w 1956 i 1972 r. Krajowy Zjazd Radiologów Polskich, w którym główny ciężar organizacji spadł na pracowników Kat. Radiologii w Zabrzu. W dwudziestoletnim okresie istnienia katedry zorganizowano wiele sympozjów, kursów szkoleniowych miesięcznych i tygodniowych oraz zebrań naukowych. Współpraca I Kat. i Zakł. Radiologii ze wszystkimi klinikami w Zabrzu przyniosła poważne osiągnięcia diagnostyczne. W latach siedemdziesiątych w kooperacji z Klin. Chorób Wewnętrznych i zawodowych opracowano mało znaną wówczas w Polsce diagnostykę zmian kostnych w cukrzycy. Prowadzona w tym samym czasie współpraca z I Klin. Chirurgii wzbogaciła diagnostykę nerek, zmian w mózgu, urazów naczyń krwionośnych. W ramach współpracy ze Szpitalem Specjalistycznym w Sonderborg w Danii, piętnastu lekarzy katedry odbyło w l. 1992-94 staż zawodowo-naukowy. Zakł. Radiologii prowadzi zajęcia dydaktyczne dla studentów IV i V r. Wydz. Lekarskiego oraz III i IV r. Oddz. Stomatologicznego. Organizowane są też szkolenia podyplomowe dla lekarzy specjalizujących się w medycynie rodzinnej, radiologii, pediatrii i internie. W I Kat. i Zakł. Radiologii wielu lekarzy odbyło staż (w ciągu ostatnich dziesięciu lat staż odbyło 226 lekarzy z makroregionu śląskiego). Przeprowadzono 24 przewody doktorskie i 4 habilitacyjne. Od 1982 r. sześciu lekarzy uzyskało II, a siedmiu I st. spec. z zakresu rentgenodiagnostyki. Pracownicy katedry byli nagradzani przez Pol. Tow. Lekarskie (prof. Bohdan Romanowski trzykrotnie). Zakład wykonuje badania obrazujące narządy dla PSK-1 w Zabrzu, poradni przyklinicznych oraz badania specjalistyczne dla katedr i klinik Wydz. Lekarskiego w Zabrzu. Słaczą badań tomografii komputerowej wykonuje badania dla wyznaczonego regionu oraz badania tomografii komputerowej w ramach twardyńców wojewódzkich. I Kat. Radiologii prowadzi dla lekarzy z regionu kursy usg o tematyce radiologii interwencyjnej i z zakresu podstaw badania usg jamy brzusznej. Przygotowuje się własne pomoce naukowe do szkolenia lekarzy i studentów. Prowadzone są badania naukowe dla lekarzy spoza ŚAM, umożliwiające im pracę naukową i zdobywanie st. naukowych.

Józef DOBROWOLSKI